

Sprawozdanie z posiedzenia Światowego Stowarzyszenia Lekarskiego (WMA) w Porto, 8-11 października 2025

W dniach 8-11 października 2025 roku w Porto w Portugalii odbyło się 76. Zgromadzenie Ogólne Światowego Stowarzyszenia Lekarskiego (WMA), które zgromadziło delegatów z pięćdziesięciu czterech krajowych organizacji lekarskich. Podczas spotkania odbywały się obrady plenarne, posiedzenia komitetów oraz sesje tematyczne. Było to jedno z ważniejszych wydarzeń w kalendarzu społeczności medycznej, pozwalające na wypracowanie wspólnych stanowisk etycznych i politycznych dotyczących współczesnych wyzwań w ochronie zdrowia.

Delegaci uchwalili między innymi nowe stanowisko dotyczące sztucznej i wspomaganej inteligencji w medycynie, podkreślając potrzebę odpowiedzialnego wdrażania technologii, które mają wspierać — a nie zastępować — zawodową ocenę i autonomię lekarza. Zaktualizowano również wytyczne dotyczące międzynarodowej migracji lekarzy oraz zakresu kompetencji i dzielenia zadań w zespołach medycznych. Wśród ważnych dokumentów znalazło się również obszerne stanowisko w sprawie otyłości, w którym WMA ponownie potwierdziło, że jest to przewlekła choroba wymagająca działań wielosektorowych — nie tylko interwencji klinicznych, lecz także systemowych rozwiązań w obszarach edukacji, planowania i polityki żywieniowej.

Jednym z najbardziej poruszających elementów zgromadzenia była otwarta dyskusja poświęcona sytuacji w Strefie Gazy. Delegaci wysłuchali relacji lekarzy pracujących w regionie oraz przedstawicieli organizacji medycznych, a następnie przyjęli rezolucję wzywającą rząd Izraela do przestrzegania Konwencji Genewskich i prawa humanitarnego, ze szczególnym uwzględnieniem ochrony personelu medycznego, placówek zdrowia i ludności cywilnej. WMA podkreśliła, że ataki na system opieki zdrowotnej są naruszeniem podstawowych zasad etyki i praw człowieka.

W trakcie zgromadzenia odbyła się również sesja naukowa poświęcona wpływowi sztucznej inteligencji na praktykę lekarską. Eksperti analizowali korzyści wynikające z wykorzystania nowych technologii w diagnostyce i terapii, ale także ryzyka związane z brakiem transparentności algorytmów, komercjalizacją danych oraz potencjalnym obciążeniem prawnym lekarzy. Podkreślono konieczność tworzenia jasnych regulacji etycznych, edukacji użytkowników oraz zachowania nadrzędnej roli klinicysty w podejmowaniu decyzji medycznych.

Ważnym tematem obrad była globalna sytuacja kadrowa w ochronie zdrowia. Zgromadzenie zwróciło uwagę na prognozowany globalny niedobór 11 milionów pracowników medycznych do roku 2030, co zagraża stabilności systemów zdrowotnych na całym świecie. WMA przyjęła rezolucję dotyczącą znaczenia odpowiednio finansowanego i niezależnego departamentu ds. kadr w Światowej Organizacji Zdrowia, podkreślając konieczność inwestowania w rozwój, bezpieczeństwo i warunki pracy personelu medycznego.

Podczas posiedzenia w Porto wybrano także nowe władze organizacji: stanowisko Prezydent WMA objęła Jacqueline Kitulu z Kenii, natomiast prezydentem-elektem został Jung Yul Park z Korei Południowej. WMA powiększyła się również o nowych członków stowarzyszonych, w tym organizacje lekarskie z Kanady, Libanu i Iranu, co wzmocniło globalną reprezentację i różnorodność organizacji.

Stanowisko dotyczące sztucznej inteligencji w opiece medycznej

Stanowisko podkreśla, że sztuczna inteligencja w opiece zdrowotnej powinna mieć charakter wspomagający, a nie zastępujący lekarza. Dokument zaznacza, że ostateczna decyzja kliniczna zawsze musi należeć do lekarza, zgodnie z zasadą „physician-in-the-loop”. Wskazuje także na konieczność przejrzystości działania systemów AI, stałego nadzoru ludzkiego i rzetelnej walidacji. Zwraca również uwagę na wpływ technologii na środowisko, wzywając do projektowania i stosowania sztucznej inteligencji w sposób zrównoważony i odpowiedzialny.

Stanowisko dotyczące wytycznych etycznych w sprawie międzynarodowej migracji lekarzy

WMA uznaje migrację lekarzy za zjawisko globalne, ale podkreśla, że państwa nie powinny opierać się głównie na imporcie lekarzy zamiast rozwijania własnej kadry medycznej. Dokument wskazuje, że kraj „źródłowy” może tracić na tym procederze poprzez wieloletnią inwestycję w edukację, natomiast kraj „docelowy” może czerpać korzyści nie oddając rekompensaty, co tworzy nierówności. Zalecenia obejmują sprawiedliwe traktowanie lekarzy migrantów, jasne warunki pracy, równe wynagrodzenie oraz wzajemne porozumienia regulujące takie działania.

Stanowisko WMA dotyczące opieki nad zdrowiem psychicznym lekarzy

Stanowisko podkreśla, że zdrowie psychiczne lekarzy jest kluczowe dla wysokiej jakości opieki i bezpieczeństwa pacjentów. Dokument zwraca uwagę na czynniki ryzyka: długie godziny pracy, stres zawodowy, presję decyzyjną — które mogą prowadzić do zaburzeń psychicznych, a nawet myśli samobójczych. Wzywa się do podejmowania działań: wczesnej identyfikacji problemów, leczenia bez stygmatyzacji, tworzenia programów wsparcia oraz prowadzenia monitoringu i badań w tym zakresie.

Posiedzenie w Porto było nie tylko forum wymiany poglądów, lecz także miejscem tworzenia konkretnych ram działań, które będą wpływać na kierunki rozwoju medycyny i standardy etyczne na świecie. Przyjęte dokumenty stanowią wyraźny sygnał, że globalna społeczność lekarska chce aktywnie kształtować przyszłość ochrony zdrowia, reagować na zagrożenia i wspierać zrównoważony rozwój systemów zdrowotnych w dynamicznie zmieniających się warunkach.

Łukasz Jasek, Michał Matuszewski